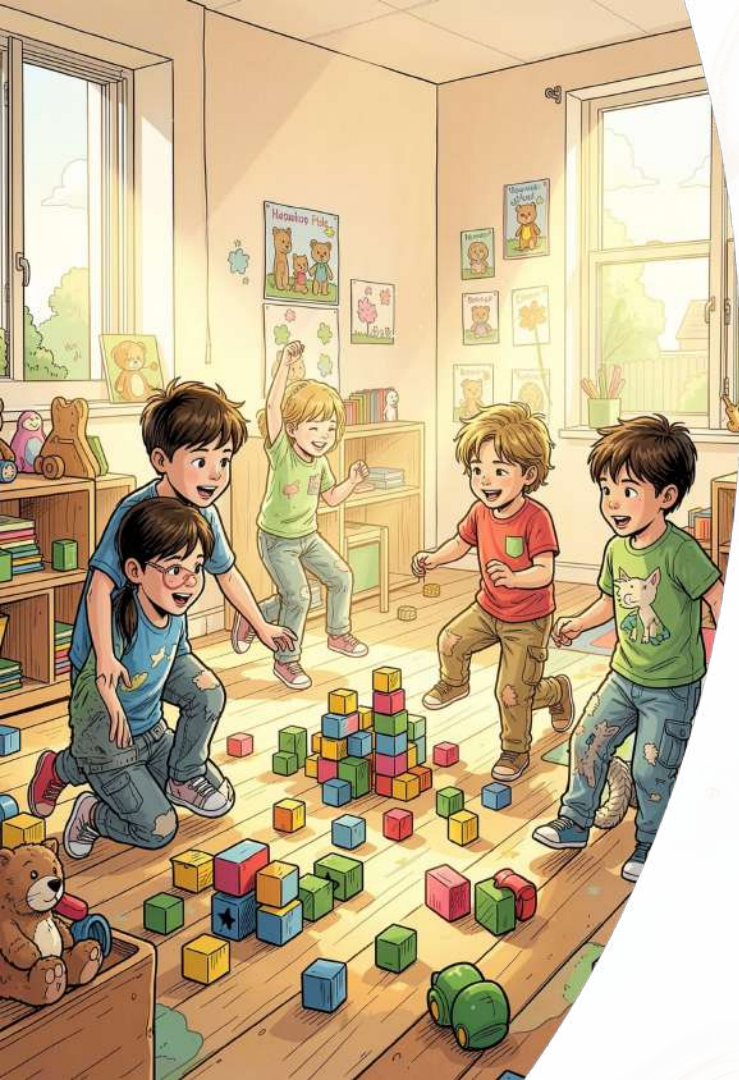

Vabamäng – loomulik tee keelekasutuseni

Tallinna Suur-Pae
Lasteaia LAK-õppe
metoodikakeskus

Piret Piht
Kaidi Freitok

Vabamäng lasteaias – lapse arengu süda

Mäng ei ole lihtsalt paus tegevuste vahel. Just mängu kaudu toimub lapse jaoks suur osa õppimisest – suhtlemine, probleemilahendus, loovus, emotsioonide juhtimine ja maailma mõistmine.

Mis on vabamäng?

Vabamäng tähendab mängu, mida **juhivad lapsed** – ta valib tegevuse, otsustab sisu, loob reeglid ja kasutab kujutlusvõimet.

Õpetaja roll on luua keskkond, mis toetab lapse mängu ja arengut – mitte kõike juhtida.

Rollimäng

Ehitusmäng

Loovmäng

Fantaasiamäng

Sotsiaalne ja keeleline areng

Sotsiaalne areng

Lapsed õpivad jagama, ootama korda, lahendama konflikte ja tegema koostööd. Rollimängus „pood“ või „pere“ lepivad lapsed omavahel kokku – need oskused kujunevad kogemuse, mitte õppetegevuse kaudu.

Keele ja kõne areng

Mängu ajal räägivad lapsed palju rohkem kui suunatud tegevustes – jutustavad, selgitavad, küsivad ja kasutavad uut sõnavara. Rollimängud toetavad kõne arengut eriti hästi.

Emotsionaalne ja kognitiivne areng

Emotsionaalne areng

Mäng aitab lapsel töödelda tundeid ja kogemusi – väljendada hirme, harjutada keerulisi olukordi ja kogeda eduelamust.

Loovus ja kujutlusvõime

Üks klots võib olla telefon, kook või kosmoselaev. Loovus tähendab oskust mõelda paindlikult ja leida lahendusi.

Kognitiivne areng

Ehitusmängus uurib laps, kuidas torn püsib ja miks midagi kukub. Laps planeerib, katsetab, võrdleb ja teeb otsuseid.

Õpetaja roll vabamängus

Hea õpetaja oskab olla mängus kohal nii, et laps tunneb: „See on minu mäng.“

Tasakaal on võtmetähtis – liiga palju juhtimist kustutab lapse algatuse, liiga vähe tuge jätab mõne lapse kõrvale.

Mängukeskkonna tähtsus

Keskkond mõjutab väga palju seda, kuidas lapsed mängivad. Hea mängukeskkond on **paindlik, loovust võimaldav ja iseseisvust toetav**.

Avatud materjalid

Klotsid, kangad, kastid, torud
– esemed, mida saab
kasutada mitmel viisil.

Looduslikud vahendid

Looduslikud materjalid
äratavad uudishimu ja
loovust.

Ise välja mõelda

Mõnikord ei vaja laps keerulist mänguasja – ta vajab võimalust ise
midagi luua.

Vabamäng tänapäeva lasteaias

Tänapäeva laste päevad on sageli väga struktureeritud – huviringid, ekraaniaeg, organiseeritud tegevused. Seetõttu vajavad lapsed järjest rohkem aega **vabaks loovuseks, omavaheliseks suhtlemiseks ja iseseisvaks mänguks.**

i Mäng aitab lapsel olla laps.

Kui lapsed ei oska mängu alustada või konfliktid tekivad kiiresti, tähendab see, et nad vajavad aega, kogemusi, eeskujude ja toetavat keskkonda. Ka mängimine on oskus, mis areneb.

Kuidas õpetajana vabamängu toetada?

01

Anna piisavalt aega

V väldi pidevat katkestamist.

03

Rikasta mängu

Too uusi materjale, julgusta koostööd.

02

Vaata ja kuula enne

Märka laste huviseid enne sekkumist.

04

Toeta kõrvale jäävaid lapsi

Väärtusta mängu sama palju kui suunatud tegevusi.

Vabamäng ja muukeelne laps

Vabamäng on eriti oluline lapsele, kes alles õpib eesti keelt. Mäng loob loomuliku ja turvalise keskkonna, kus keel areneb märkamatuult.

→ Kuuleb igapäevast kõnet

Loomulikus olukorras, ilma surveta vastata „õigesti“.

→ Õpib tegevuse kaudu

Poes – viisakusväljendid; kohvikus – toitude nimetused; arstimängus – kehaosad.

→ Kogeb kuuluvustunnet

Kaasamine mängu kasvatab enesekindlust ja turvatunnet.

Kokkuvõte

Mäng on lapse töö.

Terviklik areng

Toetab sotsiaalset, emotsionaalset, kognitiivset ja keelelist arengut.

Eluoskused

Õpetab loovust, koostööd ja probleemilahendust.

Meie ülesanne

Anda lastele aega, ruumi ja usaldust mängimiseks.

Kui laps mängib, siis ta õpib, uurib, katsetab, tunneb, loob ja areneb. 🌱